

LBRIS

We know
books

VI
OUTLANDER
PRIN ZĂPADĂ ȘI CENUȘĂ
VOL. I

DIANA GABALDON

Traducere din limba engleză și note

GABRIEL STOIAN

ARMADA

CUPRINS

<i>Mulțumiri</i>	7
Prolog	11
PARTEA ÎNTÂI. ZVONURI DE RĂZBOI.....	13
1. O conversație întreruptă.....	15
2. Cabana olandeză	18
3. Ține-ți prietenii aproape!	29
4. Șarpele din rai	36
5. Umbra focului.....	43
6. Ambuscada	55
7. James Fraser, agent indian	86
PARTEA A DOUA. ADUNAREA UMBRELOR.....	97
8. Victima unui masacru	99
9. În pragul războiului.....	102
10. La datorie	125
11. Analize de sânge	128
12. Alte enigme ale științei.....	131
13. Pe mâini sigure	137
14. Oamenii și pasărea-zăpezii.....	141
15. <i>Stakit to Droon</i>	150
PARTEA A TREIA. EXISTĂ UN TIMP PENTRU TOATE.....	163
16. <i>Le mot juste</i>	165
17. Limitele puterii	171
18. Vruum!	176
19. La fân	181
20. Daruri primejdioase	194
21. Avem chibrituri	216

22. Vrăjitorii.....	233
23. Anestezia.....	238
24. Nu mă atinge!.....	255
25. La fel ca praful și cenușa.....	269
PARTEA A PATRA. RĂPIREA.....	283
26. Trăgând cu ochiul spre viitor.....	285
27. Slădăria.....	293
28. Blesteme.....	320
29. Mă simt perfect.....	356
30. În captivitate.....	385
31. În pat.....	406
32. Spânzurătoarea ar fi o pedeapsă prea blândă.....	416
33. În care doamna Bug ia frâiele.....	418
34. Probele din dosar.....	439
PARTEA A CINCEA. MARILE NESPERANȚE.....	443
35. Laminaria.....	445
36. Lupii iernii.....	466
37. <i>Le maître des champignons</i>	478
38. Diavolul din lapte.....	484
39. Eu sunt Învierea.....	496
PARTEA A ȘASEA. PE MUNTE.....	521
40. Primăvara păsărilor.....	523
41. Armurierul.....	533
42. Repetiție generală.....	542
43. Persoane strămutate.....	552
44. Scotchee.....	560
45. O contaminare a sângelui.....	571
46. În care lucrurile se sfârșesc prost.....	582
47. Albine și biciuiri.....	593
48. Urechi-de-lemn.....	605
49. Veninul vântului din nord.....	612
50. Margini ascuțite.....	628
51. Chemarea.....	642
52. M-I-C.....	648

PARTEA A ȘAPTEA. TOTUL O IA LA VALE.....	655
53. Principii.....	657
54. Grătarul în cinstea Florei Macdonald.....	664
55. Wendigo.....	699
56. Tăvălit în smoală și în pene	718
57. Întoarcerea pastorului	753

O CONVERSAȚIE ÎNTRERUPTĂ

Câinele i-a depistat din prima. Deși era beznă, Ian Murray mai mult a simțit decât a văzut capul lui Rollo ridicându-se brusc de lângă coapsa lui și ciulind urechile. A pus mâna pe gâtul câinelui și i-a pipăit blana zbârlită în semn de avertisment.

Întrucât erau extrem de obișnuiți unul cu altul, nici măcar n-a gândit conștient „oameni“, ci a dus mâna cealaltă la cuțit și a rămas neclintit, doar respirând. Ascultând.

Pădurea era tăcută. Mai erau câteva ore până în zori, dar aerul era nemișcat ca acela dintr-o biserică, iar negura, ca fumul din cădelniță, se înălța încet din pământ. Se întinsese să se odihnească pe trunchiul prăbușit al unui tulipier uriaș, preferând gădilăturile micilor păduchi-de-lemn în locul umezelii pătrunzătoare. Stătea cu mâna lipită de blana câinelui, așteptând.

Rollo mârâia încet și fără oprire, dar Ian abia dacă îl auzea, însă îl simțea cu ușurință, iar vibrațiile îi urcau prin braț, stârnindu-i toți nervii din corp. Nu dormise – nu mai dormea noaptea –, dar stătuse liniștit, privind bolta cerului, cufundat în cearta lui obișnuită cu Dumnezeu. Liniștea se risipise odată cu tresăririle lui Rollo. S-a ridicat încet în șezut, trecându-și picioarele peste bușteanul pe jumătate putred, și a simțit că inima îi bate mai repede.

Avertismentul lui Rollo nu se schimbase, însă el a întors capul mare, urmărind ceva nevăzut. Era o noapte fără lună. Ian a văzut siluetele neclare ale copacilor și umbrele mișcătoare ale nopții, dar nimic altceva.

Apoi a auzit. Trecea cineva. Destul de departe, dar apropiindu-se clipă de clipă. S-a ridicat și a pășit ușor într-un loc întunecos de sub un brad parfumat.

LIBRIS | We know
book

A plescăit din limbă, Rollo a încetat să măraie și l-a urmat, tăcut ca lupul care îi fusese tată.

Adăpostul lui Ian dădea spre o zonă de vânătoare. Însă oamenii care urmau acel drum nu porniseră la vânătoare.

Albi. Era ciudat, chiar tare ciudat. Nu îi vedea, dar nici nu era nevoie; zgomotele pe care le făceau erau greu de confundat. Și indienii care călătoreau făceau zgomot, iar mulți dintre scoțienii din Highlands între care trăia se puteau deplasa ca niște fantome prin pădure, însă acum n-a avut nicio îndoielă. Metal, asta era. A auzit zornăitul harnașamentelor, clinchetul nasturilor de metal și al cataramelor, dar și al țevelor de pușcă.

Și erau mulți. Atât de aproape, că deja le simțea mirosul. S-a aplecat puțin în față ca să surprindă un indiciu, orice.

Avea la ei blănuri de animale; a simțit izul de blană rece, cu sânge uscat, care probabil că îl trezise pe Rollo, însă oamenii nu erau vânători, sigur, pentru că erau prea mulți. Asemenea vânători merg de obicei singuri sau doi câte doi.

Oameni săraci și murdari. Nu vânători, nici vorbă. În acel anotimp era ușor să vânezi cu capcane, însă inșii cu pricina emanau un miros de oameni flămânzi. Iar sudoarea le duhnea a băutură proastă.

Se apropiaseră, ajungând la vreo trei metri de el. Rollo a scos un pufnet, iar Ian i-a strâns botul cu mâna, numai că oamenii făceau prea multă zarvă ca să îi audă. A numărat pașii celor care treceau prin dreptul lui, zgomotele făcute de gamele și de cutiile cu cartușe, gemetele provocate de rănile de la picioare și suspinele provocate de extenuare.

Douăzeci și trei de oameni, a numărat el, plus un catâr – ba nu, doi; auzea scârțâitul coșurilor pline și felul dușmănos în care respiră un catâr, mereu gata să se plângă.

Oamenii nu i-ar fi descoperit, însă o adiere de vânt a purtat mirosul lui Rollo până la catări. Un răcnet asurzitor a spintecat întunericul, iar în fața lui pădurea a explodat într-un vacarm de zgomote și strigăte de oameni surprinși. Ian fugea deja când, în urma lui, s-au auzit pocnete de pistol.

— *A Dhia!*¹

Ceva l-a lovit în cap și s-a prăbușit în față. O fi murit?

¹ „Dumnezeule!” – în lb. gaelică în original.

LBDIS | We know

Nu. Îngrijorat, Rollo și-a vârât botul umed în urechea lui. Capul îi vuia ca un stup și a văzut străfulgerări de lumină în fața ochilor.

— *Fugi! Ruith!* i-a zis gâfâind, împingând câinele. Fugi de aici! Du-te!

Scheunând în adâncul gâtlejului, animalul a ezitat. Ian nu vedea, dar a simțit corpul mare al patrupedului care a dat să plece, apoi s-a întors, încă nehotărât.

— *Ruith!*

S-a săltat în patru labe, l-a îndemnat din nou, iar câinele s-a supus în cele din urmă și a rupt-o la fugă, așa cum fusese dresat.

Chiar dacă ar fi reușit să se ridice în picioare, tot nu mai avea timp să fugă. A căzut cu fața în jos, și-a înfipt mâinile și labele picioarelor în stratul de frunze pe jumătate putrezite și s-a zvârcolit cu disperare, îngropându-se.

Cineva i-a tras un picior între omoplați, însă icnetul lui a rămas înfundat în frunzele ude. Nu avea importanță, pentru că oamenii făceau mult zgomot. Cel care îl călcase nu l-a observat; îl lovise din întâmplare, căci, cuprins de panică, insul acela alerga și probabil crezuse că a dat peste un buștean putred.

Împușcăturile au încetat. Nu și strigătele, dar Ian nu înțelegea nimic. Știa că zace întins pe burtă, simțea umezeala rece pe obraji și mirosul tare de frunze moarte, dar parcă era beat, iar lumea se rotea încet în jurul lui. După prima explozie de durere, capul nu-l mai durea chiar atât de tare, dar nu era în stare să și-l ridice.

I-a trecut prin minte că nimeni nu ar afla, dacă ar muri acolo. Mama lui s-ar îngrijora, fiindcă nu știa ce se întâmplase cu el.

Zgomotele se auzeau acum mai încet și parcă într-o ordine. Cineva încă răcnea, iar cuvintele îi sunau ca niște comenzi. Indivizii plecau. S-a gândit ca prin vis că ar putea striga spre ei. Dacă ar fi văzut că e alb, poate că l-ar fi ajutat. Ori poate nu.

A rămas tăcut. Ori murea, ori trăia. Dacă era pe moarte, nu avea cine să îl ajute. Dacă nu, atunci, nu avea nevoie de ajutor.

Păi, am întrebat, nu? s-a gândit Ian, reluându-și calm discuția cu Dumnezeu ca și cum ar fi stat pe trunchiul tulipierului, privind în adâncimile cerului. *Un semn, am spus, dar nu mă așteptam să fii atât de prompt.*

CABANA OLANDEZĂ

Martie 1773

Nimeni n-a avut habar de existența cabanei decât în clipa în care Kenny Lindsay a văzut flăcările, în timp ce urca spre pârâu.

— Nici n-aș fi văzut-o, a repetat el, probabil pentru a șasea oară. Doar că se întuneca. Dacă era lumină, n-aș fi văzut-o, zău.

Și-a trecut palma murdară peste față, dar nu a putut să-și dezlipească ochii de la șirul de cadavre de la marginea pădurii.

— Au fost sălbatici, *Mac Dubh*¹? a continuat. Nu i-au scalpat, da' poate...

— Nu.

Jamie a pus delicat batista mânjită de funingine pe față învinețită a unei fetețe moarte, rămase cu ochii deschiși.

— Niciunul nu e rănit, i-a explicat. Ai văzut și tu când i-ai scos de acolo, nu?

Cu ochii închiși și tremurând necontrolat, Lindsay a clătinat din cap. Era spre sfârșitul după-amiezii și, deși era o zi de primăvară friguroasă, toți bărbații transpiraseră.

— Nu m-am uitat, a spus el simplu.

Îmi simțeam mâinile ca de gheață, amortite precum carnea moartei pe care o examinam. Oamenii erau morți de mai mult de o zi; rigiditatea de corp neînsuflețit trecuse, acum cadavrele erau flasce și reci; frigul de la munte le ferise deocamdată de umilințele aduse de putrefacție.

---

¹ „Fiul Celui Negru” – în lb. gaelică în original.

LIBRIS | We know books

Stând nemișcată, respiram ușor; aerul era încărcat de mirosul înțepător de lemn ars. Firicele de abur se ridicau din când în când din rămășițele carbonizate ale micii cabane. L-am văzut cu coada ochiului pe Roger dând cu piciorul într-un buștean, aplecându-se și ridicând ceva de sub buștean.

Kenny bătuse la ușa noastră cu mult înainte de primele raze de lumină, scoțându-ne din paturile calde. Veniserăm în grabă, chiar dacă știam că era mult prea târziu pentru a ajuta pe cineva. Veniseră și câțiva arendași de la Fraser's Ridge; Evan, fratele lui Kenny, stătea lângă Fergus și Ronnie Sinclair, sub pomi, și șușoteau toți în gaelică.

— Englezoaico, poți afla ce i-a ucis? m-a întrebat Jamie tulburat, lăsându-se pe vine alături de mine. Pe cei de sub copaci. Știu ce a ucis-o pe ea, a continuat și a făcut semn către moarta din față.

Fusta lungă a femeii s-a înfioat puțin în vânt, iar poalele s-au ridicat, lăsând la vedere picioarele lungi și subțiri, încălțate cu saboți din piele. Avea mâinile la fel de subțiri, întinse pe lângă trup. Era înaltă, dar nu la fel de înaltă ca Brianna, am gândit eu și am căutat imediat din ochi părul strălucitor al ficei mele, care se mișca printre crengile copacilor de pe partea cealaltă a luminișului.

Întorsesem șorțul răposatei ca să-i acopăr cu el partea de sus și capul. Avea mâinile înroșite și palmele bătucite, însă, judecând după fermitatea coapselor și zveltețea trupului, am bănuit că nu avea mai mult de treizeci de ani, ba poate chiar mai puțin. N-aveai cum să-ți dai seama dacă fusese frumoasă sau nu.

Auzind remarca lui Jamie, am clătinat din cap.

— Nu cred că a murit arsă, am spus eu. Uite, picioarele și labele au rămas neatinsse. Probabil că s-a prăbușit peste vatră. I-a luat foc părul și flăcările s-au dus spre umeri și rochie. O fi zăcut aproape de perete sau de gaura de fum, iar flăcările au atins-o. După aceea a luat foc toată cabana.

Rămas cu ochii la moartă, Jamie a dat din cap.

— Da, așa se explică. Dar ce i-a ucis pe toți, englezoaico? Ceilalți sunt pârlți doar un pic, nu arși ca ea. Au murit înainte să se facă scrum cabana, că niciunul nu a fugit. Să fi fost vreo boală mortală?

— Nu cred. Să mă uit și la ceilalți încă o dată.

Am pășit încet de-a lungul șirului de cadavre cu fețe acoperite, aplecându-mă deasupra fiecăruia să mă uit sub giulgiurile improvizate. Multe boli puteau fi fatale în acele vremuri – fără antibiotice și fără posibilitatea de a

LRPIS

We know
books

administra fluide altfel decât oral sau prin rect, o simplă diaree te putea ucide în mai puțin de douăzeci și patru de ore.

Văzusem asemenea lucruri îndeajuns de des ca să le recunosc imediat; e valabil pentru orice doctor, iar eu practicasem medicina mai bine de douăzeci de ani. În secolul ăsta mă trezisem în situații cu care nu mă confruntasem în secolul meu, îndeosebi boli oribile provocate de paraziți, venite odată cu dezvoltarea comerțului cu sclavi aduși de la tropice, dar nu un parazit îi ucisese pe sărmanii aceia și nici vreo boală de care să am știință, care lăsa asemenea semne asupra victimelor.

Toate cadavrele – femeia arsă, încă una, mult mai bătrână, și trei copii – fuseseră găsite în casa în flăcări. Kenny le scosese cu puțin timp înainte de prăbușirea acoperișului, apoi venise să ceară ajutor. Muriseră toți înainte de declanșarea incendiului, muriseră în același timp, apoi, pentru că focul începuse să mocnească după ce femeia căzuse moartă peste vatră?

Victimele fuseseră întinse jos, sub crengile unui molid uriaș, iar bărbații se apucaseră să sape un mormânt comun în apropiere. Brianna a rămas cu capul plecat lângă fetița cea mai mică.

Am îngenunchat lângă trupșorul copilei, iar ea, de cealaltă parte.

— Ce a fost? a întrebat încet. Otravă?

Surprinsă, am ridicat privirea spre ea.

— Cred că da. Cum de ți-a venit ideea?

Ea a arătat din cap spre chipul cu nuanțe albastrii de sub noi. Încercase să închidă ochii fetiței, dar îi erau umflați sub pleoape, dându-i o expresie de oroare și uimire. Trăsăturile ei delicate, simple, erau contorsionate într-un rictus de agonie și avea urme de vomă în colțurile gurii.

— Manualul fetei-cercetaș, a spus Brianna.

S-a uitat spre bărbați, însă niciunul nu se afla în apropiere ca să audă. Buzele i-au tresărit și și-a mutat privirea de la cadavru, întinzând mâna în față:

— „Nu mâncați ciuperci cu aspect ciudat“, a citat ea. „Există multe specii otrăvitoare, însă doar un specialist le poate deosebi.“ Roger le-a găsit crescute într-un cerc de vrăjitoare pe lângă bușteanul de acolo.

Pălării carnoase, umede, de un cafeniu-deschis cu negi albi, cu lamelele deschise și piciorușe subțiri, atât de palide, că păreau aproape fosforescente în umbra molidului. Aveau o înfățișare plăcută, normală, care le contrazicea puterea de a ucide.

LBDIS

We know
books

— Ciuperca-panteră, am zis eu, mai mult pentru mine, și am ridicat cu grijă una din palma ei. *Agaricus pantherinus* sau cum s-or numi, când cineva va ajunge să le denumească în mod adecvat. *Pantherinus*, fiindcă ucid iute – ca o felină care atacă.

Am văzut că pe antebraț i se face piele de găină și i se ridică perișorii moi și aurii. Și-a înclinat palma și a lăsat restul ciupercilor să cadă.

— Dar ce om cu mintea întreagă ar mânca niște ciuperci otrăvitoare? a întrebat, ștergându-și palma de rochie, cutremurându-se ușor.

— Oameni care nu știu altceva. Oameni flămânzi, probabil, am răspuns eu încet.

Am ridicat mâna fetei și mi-am plimbat degetele peste oasele delicate ale antebrațului ei. Pântecul mic avea semne de umflare, dar nu mi-am dat seama dacă de la malnutriție sau de la modificările post-mortem, iar claviculele erau ascuțite ca niște lame de seceră. Toate cadavrele erau slabe, dar nu până la emaciere. M-am uitat spre umbrele albăstrui ale versantului de deasupra cabanei. Era cam devreme pentru a căuta de mâncare, dar în pădure exista hrană din belșug – pentru cei care se pricepeau să o recunoască.

Jamie a îngenuncheat alături de mine, lăsându-și ușor mâna pe spatele meu. Deși era frig, o dâră de sudoare i se scurgea pe gât, iar părul des și roșcat îi era întunecat la tâmple.

— Am pregătit mormântul, a șoptit, ca și cum s-ar fi temut că o trezește pe copilă, dacă vorbește mai tare. Astea au ucis-o?

A făcut semn spre ciupercile împrăștiate pe jos.

— Așa cred. Pe ea și pe ceilalți. Te-ai uitat în jur? Știe cineva cine sunt?

— Nu-s englezi, a clătinat el din cap, hainele nu se potrivesc. Germanii s-ar fi dus la Salem, sunt oameni de clan, nu se stabilesc undeva de capul lor. Probabil că sunt olandezi, a făcut el semn spre saboții din lemn din picioarele bătrânei, crăpați și pătați de prea multă folosire. În primul rând, n-am găsit cărți sau înscrisuri. Nimic care să ne spună numele lor. Însă...

— Nu se află aici de mult.

Auzind răspunsul acesta șoptit, reținut, am ridicat privirea. Venise Roger. S-a lăsat pe vine lângă Brianna și a făcut semn cu capul spre rămășițele fume-gânde ale cabanei. În apropiere fusese înjghebată o grădiniță, însă puținele plante de-acolo nu erau decât niște muguri, iar frunzele abia apărute erau moi

LIBRIS

We know
books

și înnegrite de la gerul târziu. Nu existau șoproane, nici urmă de animale, nici vreun catâr sau porc.

— Emigranți recentți, a șoptit Roger. Nu slugi tocmite, asta a fost o familie. Nici nu erau obișnuiți cu munca pământului; mâinile femeilor prezintă bășicări și răni recente.

Fără să-și dea seama, și-a trecut palmele mari peste pânza aspră a pantalonilor de la genunchi; erau pline de bătăături, ca și ale lui Jamie, deși avusese piele delicată de om de știință. Și-a amintit durerile prin care trecuse până se obișnuise.

— Mă-ntreb dacă mai au rude în... în Europa, a murmurat Brianna, aranjând părul blond al fetei pe frunte, apoi punându-i batista la loc peste față. Am văzut-o cum înghite în sec: Nu vor ști ce s-a întâmplat cu ei.

— Așa e, a răspuns Jamie, ridicându-se brusc. Se spune că Domnul îi apără pe cei săraci cu duhul, dar cred că până și El își pierde răbdarea din când în când. S-a întors și le-a făcut semne lui Lindsay și lui Sinclair.

— Căutați-l pe bărbat! i-a poruncit lui Lindsay.

Toți au întors capul spre el.

— Pe bărbat? a repetat Roger, apoi s-a uitat brusc spre cabană, pentru că și-a dat seama despre ce era vorba. Dar... cine le-a construit cabana?

— Puteau să o construiască și niște femei, a vorbit Bree, ridicând bărbia.

— Da, *tu* ai fi putut, a spus el, tresărind ușor când s-a uitat spre soția lui.

Brianna arăta ca Jamie și nu doar la culoarea părului. Avea un metru și optzeci înălțime și brațele tari ca ale tatălui ei.

— Probabil că puteau, dar nu ele au înălțat-o, i-a repezit Jamie.

A făcut un semn spre ce mai rămăsese din cabană, în care puținele piese de mobilier încă își păstrasera formele fragile. Cât m-am uitat eu într-acolo, vântul de seară a coborât pe pantă, spulberând ruinele, iar resturile unui taburet s-au năruit fără niciun zgomot, făcându-se praf și pulbere, iar norișori de funingine și de lemn ars s-au mișcat fantomatic deasupra țărânei.

— Ce vrei să spui?

M-am ridicat și m-am dus la el, după care am privit spre cabană. Înăuntru nu mai rămăsese nimic întreg, deși coșul de fum era în picioare, iar unele porțiuni de perete rămăseseră la locul lor, cu buștenii căzuți și așezați ca la un joc de marocco.

LINDSAY | We know

— Nu văd nimic din metal, a spus el, făcând un semn spre vatra înnegrită, în care se aflau rămășițele unui cazan, crăpat în două din cauza căldurii, după ce conținutul se evaporase. Nu văd vase, în afară de asta, care e prea greu pentru a-l căra. Nici unelte. Nici vreun cuțit și nici vreo secure și e clar că cine a construit cabana a avut nevoie de așa ceva.

Am înțeles; buștenii aveau coajă pe ei, însă la noduri și la capete se vedea limpede că îi atinsese o secure.

Încruntându-se, Roger a ridicat o creangă lungă de pin și s-a apucat să scoțoască prin movilele de cenușă și resturi, voinind să se asigure. Kenny Lindsay și Sinclair nu s-au sinchisit; Jamie le spusese să caute un bărbat, iar ei au plecat imediat să îi execute ordinul, dispărând în pădure. Fergus s-a dus cu ei. Evan Lindsay, fratele lui, Murdo, și cei doi McGillivray s-au apucat să adune pietre ca să facă un tumul.

— Dacă a *existat* un bărbat, să le fi părăsit el pe femei? a murmurat Brianna spre mine, plimbându-și privirea de la tatăl ei spre șirul de cadavre. Femeia asta o fi crezut că nu vor supraviețui singure?

Și astfel își luase viața, ucigându-i și pe copii, ca să evite o moarte chinuitoare de foame și de frig?

— Adică le-a părăsit și a luat toate sculele? Doamne, sper să nu fie așa! Mi-am făcut cruce, cu toate că aveam îndoieli.

— N-ar fi plecat de aici după ajutor? am continuat. Chiar dacă avea copii... Zăpada s-a topit cam peste tot.

Doar cele mai înalte trecători din munți erau încă pline de zăpadă și, deși umede și înnoiroite de la scurgerile de apă, potecile și pantele erau accesibile de cel puțin o lună.

— L-am găsit pe bărbat, a zis Roger foarte calm, întrerupându-mi șirul gândurilor, apoi a făcut o pauză pentru a-și drege glasul. Însă... chiar aici.

Lumina zilei se stingea, dar tot am băgat de seamă că pălise. Nici nu era de mirare, stârvul ghemuit pe care-l dezgropase de sub buștenii carbonizați dintr-un zid prăbușit arăta groaznic și ar fi înfiorat pe oricine. Carbonizat și înnegrit, cu mâinile ridicate ca un boxer care se apără, cum se întâmplă adesea în cazul celor morți în incendii, chiar era greu de spus dacă *este* bărbat, deși, din câte am văzut, așa mi se părea și mie.

Speculațiile despre cadavrul abia descoperit mi-au fost tulburate de un strigăt dinspre marginea pădurii.

URBIS

— I-am găsit, milord!

We know
books

Toți am ridicat ochii și l-am văzut pe Fergus făcând semn cu mâna dinspre pădure.

„I-am găsit“, într-adevăr. De data asta, doi bărbați. Întinși pe pământ la umbra copacilor, găsiți nici împreună, nici departe unul de celălalt, și aproape de casă. Din câte am văzut, amândoi morți din cauza ciupercilor otrăvitoare mâncate.

— *Ăsta* nu-i olandez, a spus Sinclair, probabil a patra oară, clătînând din cap.

— Ar putea fi, l-a contrazis Fergus, deși părea să se îndoiască.

S-a scărpinat la nas cu vârful cârligului pe care îl avea în locul mâinii stângi.

— Din Indii, *non?* a continuat.

Unul dintre cadavre era al unui negru. Celălalt era al unui alb și amândoi purtau straie modeste și ponosite, din pânză țesută în casă, cămăși și pantaloni. În ciuda frigului, nu aveau haine deasupra. Și erau amândoi desculți.

— Nu, a scuturat din cap Jamie și, fără să își dea seama, și-a frecat o mână de pantaloni, ca și cum ar fi vrut să șteargă urma morții. Olandezii au sclavi în Barbuda, sigur, dar ăștia arată mai bine hrăniți decât cei din cabană.

A ridicat bărbia spre șirul de femei și copii:

— N-au locuit aici, a explicat. Pe de altă parte...

Am văzut că se uită la picioarele morților, care erau murdare la glezne și pline de bătăături, dar aveau etichete curate. Tălpile negrului era rozalii spre galben, fără urme de noroi sau frunze care ar fi trebuit să i se prindă între degete. Nu merseseră desculți prin noroiul din pădure, asta era limpede.

— Așadar, au fost mai mulți? Iar când cei doi au murit, camarazii le-au luat încălțările și tot ce aveau de valoare, a adăugat Fergus, cu simț practic, făcând un semn dinspre cabană, spre cadavrele dezbrăcate, și au fugit.

— Da, probabil.

Jamie a strâns din buze, apoi și-a plimbat privirea încet pe pământul din curte, frământat de pași, unde smocuri de iarbă fuseseră scoase din rădăcină și totul era plin de cenușă și de lemn ars. Părea un loc devastat de hipopotami înfuriați.

— Păcat că Ian cel Tânăr nu e aici. E cel mai priceput să descâlcească urme și ne-ar putea spune ce s-a întâmplat. Câți au fost și încotro au plecat.

Și Jamie se pricepea să citească urmele. Însă lumina scădea cu repeziciune; chiar și în luminiș întunericul creștea, parcă îndesindu-se sub copaci,

IBDIS | We know
furișându-se ca uleiul pe pământul răscolit. Și-a îndreptat ochii spre orizont, unde fiuoare de nori radiau o lumină aurie și roz pe măsură ce soarele apunea înapoia lor, după care a clătinat din cap.

— Să-i îngropăm. Și apoi putem pleca.

Mai rămăsese să facem o descoperire sumbră. Spre deosebire de ceilalți, bărbatul carbonizat nu murise otrăvit sau ars. Când i-au ridicat cadavrul din cenușă să-l ducă la mormânt, a căzut ceva din el și a aterizat pe pământ cu un zgomot ușor. Brianna a ridicat obiectul și l-a șters cu colțul șorțului.

— Cred că au uitat de asta, a spus ea deprimată, ridicând obiectul în aer.

Era un cuțit sau, mai bine zis, doar lama unui cuțit. Mânerul din lemn arse se de tot, iar lama era deformată din cauza căldurii. Silindu-mă să nu iau în seamă duhoarea grea și înțepătoare de carne și de grăsime arsă, m-am aplecat deasupra cadavrului și am pipăit ușor în jurul taliei. Incendiile distrug multe, dar păstrează cele mai ciudate lucruri. Rana triumphiulară era foarte clară, pârlită în scobitura de sub coaste.

— L-au înjunghiat, am spus și mi-am șters mâinile transpirate de șorț.

— L-au ucis, a zis Bree, urmărindu-mi mimica. Iar apoi pe soția lui... s-a uitat la tânăra de pe pământ și la șorțul care îi ascundea fața. Ea a gătit ciupercile, iar ei le-au mâncat. Și copiii la fel.

În luminiș s-a făcut liniște. Se auzeau doar chemările păsărilor de pe munte. Răzbunare? Ori pur și simplu disperare?

— Da, probabil, a șoptit Jamie, aplecându-se să ridice un capăt al pânzei de cort pe care puseseră cadavrul bărbatului. Să zicem c-a fost un accident.

Olandezul și familia lui aveau să fie depuși într-o groapă, iar cei doi străini, în alta.

Pe măsură ce soarele apunea, s-a stârnit un vânt rece. O pală a săltat șorțul de pe fața femeii când a fost ridicată de pe pământ. Șocat, Sinclair a scăpat un țipăt, cât pe ce să o scape jos. Femeia nu mai avea față; talia ei zveltă se subția brusc într-o ruină carbonizată. Capul îi arse se complet și nu mai rămăsese decât craniul ciudat de mic, înnegrit, în care dinții rânjeau cu o frivolitate deconcertantă. Bărbații au coborât-o în grabă în mormântul nu prea adânc, iar copiii au fost depuși alături de ea, lăsându-ne pe mine și pe Brianna să punem pietre deasupra ca să facem un tumul, după obiceiul scoțian, pentru a marca locul și a asigura protecție față de animalele sălbatice, timp în care s-a săpat un mormânt rudimentar pentru cei doi bărbați desculți.

LIBRIS | We know better

După ce am terminat, palizi și tăcuți, ne-am strâns toți în jurul mobilelor. L-am văzut pe Roger alături de Brianna, ținând-o protector de mijloc. Ea tremura ușor și mi-am dat seama că fără legătură cu frigul. Copilul lor, Jemmy, era cam cu un an mai mic decât cea mai mică dintre fete.

— *Mac Dubh*, vrei să spui câteva cuvinte? a întrebat Kenny Lindsay, uitându-se la Jamie și trăgându-și boneta tricotată peste urechi ca să și le ferească de frig.

Era aproape noapte și nimeni nu voia să mai zăbovească. Trebuia să facem tabără undeva departe de mirosul de ars și avea să ne fie greu să găsim un loc potrivit pe întuneric. Însă Kenny avea dreptate. Nu puteam pleca fără să încropim o scurtă ceremonie, în semn de rămas-bun față de acei necunoscuți.

Jamie a clătinat din cap.

— Nu. Să vorbească Roger Mac. Dacă erau olandezi, probabil că erau protestanți.

Deși nu prea era lumină, am văzut privirea tăioasă pe care Brianna i-a aruncat-o tatălui ei. Adevărat, Roger era prezbiterian; la fel și Tom Christie, un bărbat mult mai în vârstă, pe a cărui față mohorâtă se citea părerea lui despre ceremonie. Religia nu era decât un pretext și toată lumea știa, inclusiv Roger. Și-a dres glasul cu un sunet care mi-a amintit de cum sună o bucată de stambă când e sfâșiată. Era întotdeauna un sunet dureros. Acum în el se simțea și furie. Însă nu a protestat și l-a privit direct în ochi pe Jamie când s-a apropiat de căpătâiul mormântului. Crezusem că va rosti o rugăciune către Dumnezeu ori vreun psalm mai duios. Însă de pe buzele lui au pornit alte cuvinte:

— „Dacă strig de multă apăsare, nu primesc niciun răspuns. Țip în gura mare, dar nimeni nu-mi face dreptate. El a astupat calea mea, ca să nu mai trec pe ea și a acoperit cu beznă toate drumurile mele”¹.

Vocea îi fusese cândva puternică și frumoasă. Acum era sugrumată, doar o umbră hârâită a frumuseții, însă avea suficientă putere în patima cu care vorbea ca să îi facă pe toți cei care îl ascultau să-și plece capul, cu chipurile pierdute în umbră.

¹ Cartea lui Iov, 19: 7-10, 13-14, 23, 25-26, 29.

LRDIS | We know
 — „M-a dezbrăcat de mărirea mea și mi-a smuls cununa de pe cap. M-a dărâmat de jur împrejur și sunt în ceasul morții și nădejdea mea a scos-o din rădăcină ca pe un copac.“

I se citea hotărârea pe față, însă ochii i-au rămas un moment la ciotul pe care familia de olandezi îl folosisese drept butuc de spart lemne.

— „A depărtat pe frații mei de lângă mine și cunoscuții mei își întorc fața când mă văd. Rudele mele au pierit, casnicii mei au uitat de mine.“

I-am văzut pe cei trei frați Lindsay schimbând priviri și toți ne-am dat mai aproape unul de altul ca să ne apărăm de vânt.

— „Milă fie-vă de mine, aveți milă de mine, o, voi, prietenii mei!“ a spus el și glasul i s-a înmuiat, astfel că ne era greu să-l auzim din cauza copacilor care oftau în vânt. „Căci mâna lui Dumnezeu m-a lovit.“

Lângă el, Brianna a făcut o mișcare, iar el și-a dres încă o dată glasul, de data asta exploziv, înălțând capul, astfel că i-am zărit pe gât urma cicatricii de la frânghie.

— „Cât aș vrea ca vorbele mele să fie scrise, cât aș vrea să fie săpate în aramă! Să fie săpate pe veci, cu un condei de fier și de plumb într-o stâncă!“

Cu fața lipsită de expresie, s-a uitat în jur, la fiecare dintre noi, apoi a inspirat adânc ca să continue și glasul i-a sunat spart:

— „Dar eu știu că răscumpărătorul meu este viu și că El, în ziua cea de pe urmă, va ridica iar din pulbere această piele a mea care se destramă“ – Brianna s-a cutremurat convulsiv – „și afară din trupul meu voi vedea pe Dumnezeu. Pe El îl voi vedea și ochii mei Îl vor privi, nu ai altuia.“

S-a oprit și a urmat un suspin din piepturile tuturor, ca și cum toți și-ar fi descătușat răsufllarea pe care până atunci și-o ținuseră. Dar încă nu încheiase. Fără să-și dea seama, a întins mâna după a Briannei și a prins-o strâns. A rostit ultimele cuvinte aproape pentru sine, așa mi s-a părut, fără să se gândească la cei care îl ascultau.

— „Temeți-vă de sabie, pentru voi înșivă, când mânia va izbucni împotriva greșelii voastre. Și atunci veți învăța că este o judecată!“

Am început să tremur, iar Jamie și-a strâns mâna în jurul mâinii mele, rece, dar puternică. A coborât ochii spre mine și i-am răspuns la privire. Știam la ce se gândește. Ca și mine, nu la prezent, ci la viitor. La un mic articol care va apărea peste trei ani în publicația *Wilmington Gazette*, pe 13 februarie 1776.

LRDIS | We know

Cu o deosebită tristețe, am primit știrea privitoare la moartea lui James MacKenzie Fraser și a soției acestuia, Claire Fraser, într-un incendiu care le-a distrus casa din așezarea Fraser's Ridge, în noaptea de 21 ianuarie. Domnul Fraser, nepot al regretatului Hector Cameron, deținător al plantației River Run, s-a născut la Broch Tuarach, în Scoția. A fost bine-cunoscut în colonie și foarte respectat; în urma sa nu au rămas copii.

Până atunci ne fusese ușor să nu ne gândim prea mult la asta. Evenimentul făcea parte dintr-un viitor îndepărtat și, cu siguranță, un viitor care putea fi schimbat – la o adică, paza bună trece primejdia rea... păi, nu?

Am aruncat o privire spre tumul și am simțit un fior mai profund. M-am lipit de Jamie și am pus și cealaltă mână pe brațul lui. El mi-a acoperit mâna cu palma și mi-a strâns-o ușor ca să mă liniștească. Nu, mi-a spus el fără cuvinte. Voi avea grijă să nu se întâmple așa ceva. Dar, părăsind luminișul dezolant, nu-mi puteam alunga din minte o imagine extrem de vie. Nu cabana arsă, nici cadavrele care stârneau mila, nici grădina jalnică. Imaginea care mă urmărea era una văzută cu ani în urmă: un mormânt din ruinele Mănăstirii Beaulieu, de pe înălțimile din Highlands.

Era mormântul unei doamne de viță nobilă, unde deasupra numelui ei era scrijelit în piatră un craniu rânjind – foarte asemănător cu cel de sub șorțul care acoperise fața olandezei. Sub craniu era un motto:

Hodie mihi cras tibi – sic transit gloria mundi.

„Azi e rândul meu – mâine, al tău. Așa trece gloria lumii.“